

Erhvervsastma

Hvad er erhvervsastma?

Astma betyder, at luftvejene (bronkierne) pludselig snøres sammen så der opstår vejrtrækningsbesvær.

Nogle får astma, når de indånder varm eller kold luft, luft forurennet med stegeos, parfumelugt eller støv.

Det er typisk, at man begynder at hive efter vejret, at hvæse, pibe og få fornemmelse af ikke at kunne få luft. I andre tilfælde giver anfaldene sig udslag i en slags tør krillerhoste, der pludselig opstår f.eks. midt om natten. Astmaanfald udløses ved, at bestemte nervetråde i luftvejsslimhinden belastes i særlig høj grad ved kemiske, fysiske eller biologiske påvirkninger.

Der er sket en ændring af opfattelsen m.h.t. mulige årsager til astma. I dag opfattes mange flere tilfælde af pludselig opstået vejrtrækningsbesvær som astma end tidligere. Det har medført, at man er blevet mere åben i vurderingen af mulige årsager til astma, så man bl.a. sætter sygdommen i forbindelse med arbejdsmæssige forhold.

Årsager til erhvervsastma

De klassiske årsager til astma er pollen, dyrehår, husstøvmide, mikrosvampe og endvidere enzymstoffer og kaffe. Men i dag kendes desuden ganske bestemte kemiske sammensætninger, som f.eks. opstår ved arbejde med 2-komponentlime, lakker, skum og lignende (isocyanater). Endvidere findes stoffer, der frigøres fra visse bakterier og findes i f.eks. bomuldsstøv, vandfugtningsanlæg o.l. (endotoxin). Endelig er der kemiske stoffer, som irriterer slimhinden, og som mange forskellige erhvervsgrupper er udsat for (formaldehyd, ammoniak, klor).

Det er klart, at de nævnte årsager til astma fortrinsvis findes i arbejdsmiljøet, men nogle findes også i hjemmet. Takket være en udvidet og bredere definition af astmasygdommen har man løbende opdaget nye tilfælde af erhvervsastma.

Hvem får erhvervsastma?

Hvordan udvikler sygdommen sig?

Erhvervsastma kan vise sig hos alle mennesker i mod sætning til "allergisk" astma, som kun ses hos personer med arvelig tilbøjelighed til at få astma, allergisk snue eller astmaeksem. Sygdommen kan opstå f.eks. hos personer, der har haft kronisk bronkitis (men aldrig lidt af pludselig vejrtrækningsbesvær tidligere), eller hos personer, som har været udsat for generende dampe. I sjældne tilfælde kan erhvervsastma vise sig efter kun en enkelt, men kraftig udsættelse for særlig stærke dampe (f.eks. klor eller fosgen). I starten mærker man stærk irritation i luftvejene med smerter, hoste, rigelig slim, evt. feber og sammensnørede luftveje. De førstnævnte symptomer forsvinder efterhånden, mens luftvejssammensnørringen forsætter i kortere eller længere tid. En luftvejssammensnørring kan også opstå ved udsættelse for varm/kold luft, støv, parfume o.l.

Hvilke erhvervsområder har særlig risiko for erhvervsastma?

Særligt udsat er man ved arbejde i kemiske fabrikker (enzymproduktion, papirproduktion o.l.), landbrug, korn og foderstofbranchen, skumgummiproduktion, elektronikproduktion og i forbindelse med fremstilling og anvendelse af maling og lak. Men der opdages stadig nye erhvervsområder med risiko for at fremkalde erhvervsastma.

Hvilken undersøgelse er nødvendig?

Den vigtigste undersøgelse består i at konstatere, om man har astma og om astma er knyttet til arbejdspladsforhold. Afhængig af sygdommens sværhedsgrad og årsag bør den syge person undersøges hos egen læge eller på arbejdsmedicinsk klinik eller lungeklinik. Behandlingen består i både at bekæmpe sygdomsårsagen på arbejdspladsen og at give medicin, der åbner de sammensnørede luftveje under astmaanfald. Hertil anvendes regulær astmamedicin i form af spray, tabletter og evt. inhalationsudstyr.

Anerkendelse af erhvervsastma

Arbejdsskadestyrelsen anerkender tilfælde af astma som en erhvervs sygdom efter følgende retningslinier:

Astmaårsag	Branche
Laboratoriedyr (ekskrementer)	Forskningslaboratorier
Lodderøg	Elektronik
Bomuldsstøv	Spinderier
Kemiske enzymer, medikamenter	Kemi
Isocyanat	Skumgummi, bilværksteder m.m.
Mug	Landbrug, grafisk industri

Astma efter mangeårig indånding af ammoniak, klor, fosgen, ozon og kornstøv kan ligeledes anerkendes, hvis visse betingelser er opfyldt. Lægen er pligtig til at anmelde en sygdom ved mistanke om, at den er erhvervsbetinget.

Pjecen er udarbejdet i samarbejde med overlæge Dr. med Martin Silberschmid.